

Nr 36.

Av herr **Herou m. fl.**, om lagändring åsyftande att arbetsavtal, sammankopplat med eller infört i arrendeavtal, icke må hava laga verkan.

Vi ha i de i motion nr 35 omnämnda interpellationerna vid 1928 och 1929 års riksdagar gett exempel på, hurusom arrendatorernas svåra läge, deras betryckta ställning ofta är främst beroende därav att på grund av allmän arbetslöshet kan jordägaren, under hot om avflyttning eller hot om att avstänga arrendatorn från arbetstillfällen, tvinga arrendatorerna att kontraktse enligt förbinda sig att dels betala oerhört dryga arrendeavgifter, dels förbinda sig att utföra arbeten till betydligt under ortens eljest låga arbetspriser.

I jordsakkunnigas betänkande 1926 sid. 102 anföres:

”Enligt redogörelsen synes det i stor utsträckning förekomma, att det arbete, som arrendatorerna på grund av arrendekontrakten äro skyldiga att utföra, betalas icke obetydligt lägre än annat därmed jämförligt arbete.

Det har sålunda framhållits, att arbetsskyldigheten i regel taxeras efter mycket låga och för vederbörande arrendatorer synnerligen ogynnsamma beräkningsgrunder. I en kommun inom Uppsala län med uteslutande fideikommissarrenden erlade sålunda de arrendatorer, som betalade enbart penninglega, 18, 20 eller 40 kronor per hektar, medan de arrendatorer, vilkas arrende helt och hållet utgjordes genom arbetsprestationer, fingo göra så många dagsverken, att värdet därav efter i orten gällande arbetspriser motsvarade 140 kronor per hektar. Detta vore icke något enastående fall utan tvärtom synnerligen typiskt för frågan om uppskattning av arrendedagsverken.

Även ersättningen för överdagsverken eller annat arbete, som utfördes utöver den egentliga legan, motsvarade ofta icke det i orten gällande fria arbetspriset. Särskilt vore de talrika arrendatorerna under industribolagen och de enskilda industriidkarna i skogsbygden avsevärt underbetalda. De uttalanden, som ingått från bolagsarrendatorerna, hade allmänt gått i den riktningen, att arbetsskyldigheten vore starkt underbetald. Från åtskilliga håll hade sålunda uppgivits, att de i bolagens prislistor angivna priserna med 50 till 100 procent understeg de gällande fria arbetspriserna.”

Jordsakkunniga ansågo att bestämmelser borde införas som tillförsäkrade arrendatorn ersättning för utfört arbete efter ortens pris även om i arrendeavtalet var stipulerat ett lägre pris.

I regeringens förslag 1927 var upptaget bestämmelse som avsåg att om

efter avtalets ingång ökning i arbetspriserna inträffade, så skulle reglering göras så att arrendatorn erhöll särskild ersättning motsvarande ökningen.

Detta förslag avslogs av riksdagen.

Då skogsarbetarna, för att komma ur sitt dåliga löneläge, måste skapa sig starka fackliga organisationer och frammana solidaritet mellan alla arbetare och då arbetsavtal sammankopplade med arrendeavtal därvidlag kunna bli en black om foten, som hindra arrendatorerna att företaga gemensamma löneaktioner, bör sammankoppling av arrendeavtal och arbetsavtal absolut förhindras.

Bräckekonferensen uttalade: "sin bestämda övertygelse att, för att arrendatorerna skola vinna full frihet över sin arbetskraft och sin personlighet över huvud taget, genom tvingande lagbud måste förbjudas sammankopplande av arbetsavtal med arrendeavtal."

Med hänvisning i övrigt till motion nr 35 hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta

att i 2 kap. i lagen om nyttjanderätt till viss fastighet och i lagen om arrende i Norrland och vissa delar av Svealand vidtaga sådan lagändring som medför, att arbetsavtal sammankopplat med eller infört i arrendeavtal icke har laga verkan.

Stockholm den 15 januari 1930.

Viktor Herou.

Aug. Spångberg.

Oskar Öhman.

Verner Karlsson.

K. Kilbom.

N. Flyg.

Edoff Andersson.

J. P. Dahlén.
